

NVE – Konesjons- og tilsynsavdelingen
v/ Martine B. Sjøvold
Pb. 5091 Majorstua
0301 Oslo

30.01. 2015

Høringsutsagn for Farmannåga kraftverk i Rana kommune i Nordland fylke

Bakgrunn

Vi viser til brev der dere ber om Småkrafts kommentarer på mottatte høringsutsagn vedrørende konsesjonssøknaden for Farmannåga kraftverk i Rana kommune i Nordland fylke.

Følgende interessenter har gitt sitt høringsutsagn i saken:

- Fylkesmannen i Nordland
- Rana Jeger- og Fiskeforening
- Forum for Natur og friluftsliv i Nordland
- Nordland Fylkeskommune
- Hestmannen/Strandtindene Reinbeitedistrikt
- Naturvernforbundet i Rana og omegn
- Direktoratet for Mineralforvaltning
- Statens Vegvesen
- Sametinget
- Tore Juliussen

Etter sluttbefaringen med NVE og høringspartene den 10.06. 2014 har Småkraft AS sendt inn en planendringssøknad som var til begrenset høring til tidligere høringsparter. Følgende har gitt sin uttalelse til planendringen:

- Fylkesmannen i Nordland
- Sametinget
- Tore Juliussen

Ved svar på uttalelser vil Småkraft AS legge til grunn planendringen.

Fylkesmannen i Nordland, kommentarer:

Fylkesmannen i Nordland fremmer innsigelse mot Farmannåga kraftverk med hensyn til reindrift, særlig med hensyn til reindriftenes flyttleier og reinbeitedistriktets samlede belastning.

Fra et naturfaglig synspunkt synes de reviderte utbyggingsplanene å være noe mindre konfliktfylt sammenlignet med de opprinnelige planene. Spesielt vil tilbakeføringen av vannet til opprinnelige elveløp før utløp til havet være en fordel for det akvatiske miljøet i den nederste delen av elva. Det er også fordelaktig at den nye omsøkte plassering av inntaket på kote 260 muliggjør at rørgata vil kunne gå klar av bekkeløftlokaliteten og den eldre barskogen. Når det gjelder reindriftenes interesser er det imidlertid slik at tiltaket fortsatt griper inn i flyttleier og viktige beiteområder for rein, og det mangler fortsatt utredning av tiltakets konsekvenser for reindrift og beskrivelse av avbøtende tiltak.

Vi har vurdert planendringene i forhold til reindriftenes interesser, og vi kan ikke se at

planendringene gir grunn til å endre vårt standpunkt som fremgår av fylkesmannens høringsuttalelse og innsigelse av 22.05. 2014.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft beklager at Fylkesmannen opprettholder sin innsigelse til søknaden også etter planendringen. Men vi ser positivt på at Fylkesmannen syns de reviderte planene er mindre konfliktfylte i forhold til de opprinnelige planene. Spesielt gjelder dette for bekkekløftene, den eldre barskogen, det akvatiske miljøet og at vannet tilbakeføres det opprinnelige elveløpet før utløpet til havet.

Når det gjelder reindriften vil vi være i tett dialog med reinbeitedistriktet for å skåne reinen mest mulig i anleggsperioden. Etter planendringen vil et mindre område av beiteområde/ flyttleia bli berørt i og med at overføringen av Dragelva faller bort. Rør idagen tas bort og det vil ikke være tekniske inngrep som vil hindre reinens ferdsel etter at anleggsperioden er slutt. I tillegg er det allerede betydelig inngrep i form av landbruksdrift, bolig- og fritidsbebyggelse i nedre del av influensområdet til prosjektet.

Rana Jeger- og Fiskeforening, kommentarer

Rana JFFs uttalelse gir uttrykk for uro for den økende og samlede virkning av den nye kraftutbyggingsbølgen som kommer på toppen av de allerede store naturinngrepene som følge av den omfattende vasskraftutbyggingen i vår kommune, og spredningen og omfanget av nye omsøkte inngrep og ledningsnett.

Rana laksefiskerforening etablerte et klekkeri beliggende ved Stiauren i Sjona. Rana Laksefiskerforening gikk i 2013 inn som en del av Rana Jeger og Fiskeforening som et selvstendig lakseutvalg. Fram til og med 2010 produserte vi og satte ut ca 250000 startforet yngel årlig i Revelåga for å dekke Statkrafts og Helgeland Kraftlags konsesjonspålegg. Anlegget har ikke vært i drift etter dette. Imidlertid vil driften bli gjennomtatt, idet vi ønsker å ta opp produksjon og utsetting av startforet sjørretyngel i Ranaelva og Plura.

Vi har aldri hatt problemer i klekkeriet med hensyn til vannforsyningen og vannkvaliteten. Dette frykter vi vil endre seg dersom kraftverket blir etablert.

På bakgrunn av dette vil vi tilkjenne våre innsigelser mot de foreliggende planer. Dersom prosjektet realiseres forutsetter vi at det gis garanti om en sikker vannforsyning og akseptabel vannkvalitet til klekkeriet, og at vi ikke påføres noen økonomisk belastning for å få dette til.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS vil presisere at i planendringen er stasjonen flyttet opp til kote 10 ved vandringshinder og i nærheten av den eksisterende damkonstruksjonen til vanninntaket for klekkeriet. Vannet fra stasjonen skal tilbakeføres elven slik at vannmengden i elven blir opprettholdt som før utbyggingen ved inntaket til klekkeriet. Dette vil det bli lagt høyde for i detaljplanene av kraftverks plasseringen.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, kommentarer:

FNF Nordland henstiller om at det ikke gis konsesjon til Farmannåga kraftverk med følgende begrunnelse:

En eventuell realisering av Farmannåga kraftverk vil bidra til en samlet belastning på bekkekløftlokalteter i regionen. Fuktkrevende vegetasjon i den registrerte bekkekløften blir påvirket negativt og kan endre naturtypens karakter.

Mindre vann i elva p.g.a. av vannkraftutbygging vil gjøre flommene mindre og true flommarkskogen. I tillegg vil det bli hogst av en del verdifull eldre granskog, samt påvirke rødlistearter. Potensialet for å finne flere rødlistede arter i prosjektområdet er også til stede. FNF Nordland mener videre det omsøkte tiltaket vil medføre mye hogst og arealbeslag gjennom inntakene, adkomstveiene, nettilknytning og kraftstasjonen. Utbyggingen forutsetter permanent veibygging (med nødvendig ryddebelte) fram til kraftstasjonen og til inntaket i Farmannåga. Utover dette kommer nettilknytning, nødvendig bygg og installasjoner. I tillegg planlegges en ca. 45 m strekning av vannveien med rør i dagen.

FNF Nordland er negative til tiltak som vil gi vassdrag redusert verdi for anadrom fisk, samt være til hinder for vannkvaliteten og vannforsyningen til klekkeriet i Sjona. FNF Nordland ber i den sammenheng om at NVE vektlegger Rana Jeger og Fiskerforening v/Laksefiskeutvalgets innspill til søknad om Farmannåga kraftverk. Laksefiskerutvalget opplyser om at klekkeriet vil bli gjenopptatt for produksjon og utsetting av startforet sjørretyngel i Ranaelva og Plura, på grunn av kraftig nedgang i sjørretbestanden. Klekkeriet har vært av stor betydning for kultiveringsarbeidet i Ranaelva.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS viser til planendringen og svar på uttalelser gitt Rana Jeger- og Fiskeforening, Fylkesmannen og Nordland Fylkeskommune.

Nordland Fylkeskommune, kommentarer:

Fylkesrådet vil fraråde NVE å gi tillatelse til Farmannåga kraftverk slik det er omsøkt. Viss det likevel gis konsesjon, forutsetter fylkesrådet at tiltaket ikke vil medføre negative konsekvenser for rødlistede arter, naturtyper og reindrift. Tiltaket må i størst mulig grad tilpasses friluftsjnteresser og landskapet i området og plassering av kraftstasjon plasseres slik at vann tilbakeføres til hovedelven og deltaområdet opprettholdes. I tillegg må det opprettholdes god dialog med reindriftsnæringen gjennom hele byggeperioden.

Småkraft AS sine kommentarer:

I forhold til planendringene vil prosjektet nå være mindre konfliktfylt. Spesielt gjelder dette for bekkeløftene, den eldre barskogen, det akvatiske miljøet og mindre inngrep i reinens beiteområde/flyttlei i og med at overføringen faller bort og hele rørgaten graves ned. I tillegg vil vannet tilbakeføres det opprinnelige elveløpet før utløpet til fjorden og deltaområdet vil dermed opprettholdes.

Det vil ellers bli opprettet kontakt med reindriftsnæringen for en god dialog og samarbeid gjennom hele byggeperioden.

Hestmannen/Strandtindene Reinbeitedistrikt, kommentarer:

Det foreligger for tiden planer om bygging av ca 20 småkraftverk i distriktet. I tillegg kommer planer om et par vassdragsreguleringer og vindkraftverk samt kraftledninger. Det er i de senere år bygd flere småkraftverk.

På grunn av at det er et helårsdistrikt blir skadevirkningene særlig omfattende.

Det er ikke utført noen reindriftsutredning slik det er vanlig når det planlegges inngrep i reinbeiteområder. Skadevirkningene av de enkelte utbygginger og ikke minst de samlede virkninger for de fem kraftverkene må utredes, og det er derfor lite hensiktsmessig å redegjøre for disse nå. Det er imidlertid klart at de medfører betydelige forstyrrelser i anleggstiden, beiteta, redusert trekk og flytting m.m.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft vil gjennomføre eventuelle møter med reinbeitedistriktet dersom det blir gitt konsesjon og samarbeide tett med distriktet i anleggsfasen.

Når det gjelder en eventuell gjennomføring av en reindriftsutredning, er det opp til NVE å kreve dette. Småkraft AS har fulgt de retningslinjer og krav som settes til utredningen av søknaden og denne er godkjent av NVE.

Naturvernforbundet i Rana og omegn, kommentarer:

Naturvernforbundet i Rana og omegn går i mot at konsesjon blir gitt til noen av de omsøkte småkraftverkene først og fremst fordi Rana kommune allerede har gitt svært mye av sin natur til store vannkraftutbygginger for å forsyne samfunnet med energi. Som det går fram av konsesjonssøknadene gir de omsøkte kraftverkene en svært liten prosentvis økning av kraftproduksjonen i kommunen. Men de gir en stor og uakseptabel reduksjon i kvaliteten av naturopplevelser som er lett tilgjengelige for befolkningen.

Videre er det et kraftoverskudd i Norden. Allerede gitte konsesjoner i Sverige og Norge er på til sammen rundt 24,6 TWh. Det er kort og godt ikke behov for mer kraft her i overskuelig framtid.

Småkraft AS sine kommentarer:

Vi registrerer at Naturvernforbundet går imot alle prosjektene og begrunner dette først og fremst med stor og uakseptabel reduksjon i kvaliteten av naturopplevelsene. Småkraft AS viser til planendringen der den samlede konsekvensen for biologisk mangfold går ned fra middels til liten negativ konsekvens.

Når det gjelder kraftoverskuddet vil vi si følgende:

Stortinget har vedtatt at Norge skal inngå i en felles elsertifikatordning med Sverige for å øke produksjonen av fornybar energi. Ordningen trådte i kraft den 1. januar 2012 og skal gjøre det mer lønnsomt å produsere strøm fra fornybare kilder som f.eks. vind, vann og sol.

Norge og Sverige er på god vei til å nå målet om 26,4 TWh ny kraftproduksjon innen utgangen av 2020, og det er et tett samarbeid mellom myndigheter i Norge og Sverige om driften av elsertifikatsystemet. Innen utgangen av 2015 skal norske og svenske myndigheter gjennomføre en kontrollstasjon. Pr. i dag er det et kraftoverskudd i markedet som delvis kommer som et resultat av elsertifikatsystemet. Det er viktig at overskuddet blir tatt i bruk på en måte som bidrar til reduserte utslipp fra fossile energikilder. Det finnes også en verden utenfor Norden og våre gode muligheter til å eksportere fornybar energi vil være med på å redusere det økende kraftoverskuddet. Balansen i dette blir bestemt av våre myndigheter, avtaler med land utenfor Norge, markedskrefter/strømpriser, klimaendringer m.m. Småkraft AS kan ikke se at det kraftoverskuddet vi har akkurat nå skal være grunnlag for å stoppe videre satsing på fornybar energi/vannkraft utbygging.

Direktoratet for Mineralforvaltning, kommentarer:

Vi har gjennomgått det tilsendte materialet og registrerer at mineralske ressurser ikke er vurdert eller omtalt.

Når det gjelder kraftutbyggingsprosjekter av mindre omfang erfarer vi at mineralske ressurser sjelden eller aldri vies oppmerksomhet. Konsekvensen blir etter vår mening mangelfull saksutredning.

Vi må be om at geologiske ressurser blir utredningstema også ved mindre kraftverksprosjekter og omtalt under punkt 3 i konsesjonssøknaden: Virkning for Miljø, Naturressurser og Samfunn. Se også Olje- og Energidepartementets Retningslinjer for små kraftverk.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS har i søknaden utredet tema om grunnforhold og mineralske forekomster under kap 3.3/3.4 i henhold til retningslinjer og krav fra NVE. Vi har i tillegg sjekket NGUs database. Dersom NVE krever nærmere utredning av mineralske forekomster, vil Småkraft AS rette seg etter dette.

Statens vegvesen, kommentarer:

Statens vegvesen har i utgangspunktet ingen merknader til søknaden.

Småkraft AS sine kommentarer:

Dersom det blir gitt konsesjon vil vi ta kontakt med vegvesenet for å avklare avkjørselsforhold, byggegrenser og kryssing og graving langs eller nær fylkes- og riksvegnettet i forhold til vegloven.

Sametinget, kommentarer:

Sametinget har vurdert planene for bygging av åtte småkraftverk i Rana kommune. Sametinget må foreta en befaring av Heinbergåga og Farmannåga før endelig uttalelse kan gis for disse to.

Uttalelse til planendringen – konsesjonssøknad småkraftverk Farmannåga:

Vi viser til deres brev fra 18.11.2014 og vår uttalelse etter befaring, oversendt til NVE den 2.7.2014.

Sametinget registrerte ett automatisk freda kulturminne i juni 2014 (ID 177202), og slik vi forstår så berører ikke de nye planendringene dette kulturminnet.

Sametinget har dermed ingen ytterligere merknader til planendringene.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS tar uttalelsen til etterretning og vil ta kontakt med Sametinget dersom prosjektet får konsesjon, og vi kommer over kulturminner under graving i marken.

Tore Juliussen kommentarer:

Jeg er en av grunneierne med fallrett. Småkraft har ikke overhold de kriterier jeg stilte for at jeg skulle være med på utbygginga. Jeg har klaget på planene flere ganger uten å bli hørt. Jeg driver gård og turismeanlegg ved utløpet av elva så jeg vil få ødelagt mitt livsgrunnlag hvis den blir utbygd. Det er stor motstand mot utbyggingen av de som bruker området lokalt.

Småkraft AS sine kommentarer:

Småkraft AS har inngått avtale med alle grunneierne i prosjektet inklusiv Tore Juliussen. Det har vært flere runder med informasjon og endringsforslag av prosjektet overfor Tore Juliussen. Tore Juliussen har vært uenig i alle forslag og løsninger som har blitt presentert i ettertid av avtaleinngåelsen.

Tore Juliussen viser til stor lokal motstand, men Småkraft AS har ikke registrert dette eller kan se at det er kommet inn noen flere uttalelser fra lokalbefolkningen som støtter opp under Tore Juliussen sitt utsagn.

Småkraft AS viser ellers til ny planendring. Denne løsningen medfører at de negative forhold som Tore Juliussen tar opp ikke blir gjort gjeldende. Utløpet fra kraftstasjonen blir nå plassert ovenfor gårds- og turistanlegget til Juliussen. Endringene vil ellers gi en positiv miljøeffekt hvor de totale konsekvensene for prosjektet går fra middels negativ til liten negativ konsekvens.

Småkrafts konklusjon:

Vi mener at fordelene ved en utbygging av Farmannåga kraftverk er større enn ulempene. Europa og Norge trenger mer fornybar energi! For å realisere en småkraftutbygging, er den avhengig av at de som innehar rettighetene til ressursene griper fatt i muligheten og iverksetter utbygging.

Småkraft har etter 45 ferdig bygde kraftverk fått god erfaring med å rydde, revegetere anleggsområder. Vi har fått positive tilbakemelding på utført arbeid og vi har fått byggeskikkpris på Oftedal i Sirdal kommune. Vi ber derfor NVE vektlegg de positive virkningene prosjektet vil medføre i den videre behandlingsprosessen.

Vennlig hilsen

Martin Vangdal
Prosjektleder konsesjon

Kari Seim
Prosjektkoordinator